

Verslag bespreking Behoud de Parel en gemeente Horst ad Maas over Grenzeloos Meten project, d.d. 17 februari 2023

Aanwezig: Gemeente Horst ad Maas (Irene Peters, Thijs Kuipers, Eric Giebelen) en Behoud de Parel (Eugenie Dings, Teus Hagen, Andries Brantsma).

Doel: Overleg over eventuele rol van de Parel in het Grenzeloos Meten project.

In aanvang korte discussie over integriteitszaak. Thijs en Andries zijn daarin niet nader tot elkaar gekomen. Reden waarom Andries toch aanwezig is, uitgelegd door Teus en Eugenie. Daarna, ondanks de gevoelens van Thijs, toch een zinnige en open discussie gehad, zonder remmingen.

Thijs leidt in met de opmerking dat tijdens de vorige discussie met Behoud de Parel de opmerkingen zijn opgepikt (PS: welke opmerkingen precies bedoeld worden is niet vermeld). Een nieuwe functie is geschapen: de milieubeleidsmedewerker. Irene vervult die functie nu. Oorspronkelijk was zij bezig met energieprojecten binnen de gemeente.

Het uitvoeringsplan van het Schone Lucht Akkoord is in het Collegeakkoord opgenomen. Doelen in dat Collegeakkoord zijn o.a. 50% gezondheidswinst, te bereiken via actie m.b.t. mobiliteit, geur en houtstook (PS: vorige keer heeft Thijs aangegeven m.b.t. houtstook geen actie te ondernemen – zie vorige verslag). De concrete invulling van het doel voor gezondheidswinst: waar mensen nu nog bijna een jaar korter leven als gevolg van vervuilde lucht, moet dat maximaal een half jaar worden (PS: hoe wordt dit doel geoperationaliseerd?).

Met betrekking tot ‘geur’ komt binnenkort een voorstel voor een nieuwe geurvisie en daaruit voortkomend een geurverordening. 22 maart 2023 is er een openbare bijeenkomst waarbij de plannen besproken gaan worden met ondernemers, GGD, etc. Er komt een aankondiging van deze openbare bijeenkomst via de nieuwsbladen. Details worden nu niet uitgesproken.

Opgemerkt wordt dat het uitvoeringsplan van de gemeente in het kader van het SLA voor 1 maart 2023 naar het ministerie dient te zijn opgestuurd. Op dit moment betreft dat “uitvoeringsplan” volgens Irene niet meer dan het vermelden van de huidige lopende activiteiten die later moeten worden uitgewerkt. Volgens Teus is op de spreadsheet op de website van SLA nog niets ingevuld door de regiogemeentes, met uitzondering van Venray (betreffende houtstook).

Met betrekking tot “gezondheidswinst” bestaat een hulpmiddel waarmee alle deelwinsten kunnen worden benoemd en waarop vervolgens beleid

kan worden ontwikkeld. Op basis waarvan die “winst” wordt vastgesteld is nog niet duidelijk. Bijvoorbeeld met betrekking tot fijnstofwaardes kan uitgegaan worden van de advieswaarden van de WHO óf de EU-richtlijnen. Daarin is nog geen keuze gemaakt.

Teus merkt op dat het definiëren van een project zonder duidelijk te hebben wat je er uiteindelijk mee wilt, tot mislukken gedoemd is. Denk daarbij aan een data-analyse die toegespitst is op bijvoorbeeld beleidsmakers, omwonenden en regionale ondernemers zonder te weten wat je met die analyse verder wilt doen. Daarbij refereert Teus aan het resultaat van meetstation Hoogheide indertijd. Het verdient aanbeveling in dit kader te kijken naar de aanbevelingen van CitiesHealth.org, die ook ter sprake zijn gebracht in de notitie van Behoud de Parel over 3 jaar meten en daarmee aan de gang te gaan. Irene geeft aan daar in te duiken om te begrijpen wat bedoeld wordt. Thijs geeft naar aanleiding van voorgaande aan dat het inspreken van Behoud de Parel voor hem een ‘eyeopener’ was.

Eric meldt dat het gehele project uit tranches bestaat, waarbij je van de ene in de andere tranche rolt. Maar zonder heldere doelen kun je de weg die je wilt bewandelen niet definiëren en je plannen geen inhoud geven. Dan is het een beetje als wandelen zonder richting. Die doelen zijn bovendien nodig om lopende het project nadrukkelijk te kunnen controleren en bij te sturen om te krijgen wat je wilde hebben. Voor Behoud de Parel is het woord ‘tranche’ nieuw. Het begrip komt niet voor in de IBP-aanvraag en ook niet in het concept uitvoeringsplan over 2021-2023.

Teus geeft aan dat het diens zorg is dat het project uiteindelijk “veel meten en weten” is zonder veel met de verzamelde gegevens te (kunnen) doen, vanwege het ontbreken van doelen en een inhoudelijke beoordeling voor wie de gegevens bedoeld zijn en wat met de gegevens gedaan kan worden.

Thijs meldt dat als doel geformuleerd is: een forse verbetering (c.q. vermindering van uitstoot) van geur, fijnstof en ammoniak. Later in het gesprek blijkt overigens dat “ammoniak” niet in het programma zit en voor geurmeting ook nog geen methode is vastgesteld. Dat lijkt ook moeilijk als je realiseert dat je te maken hebt met 260 geurcomponenten.

Andries wijst op de onduidelijkheid met betrekking tot het project en de subsidieaanvraag. Er zijn geen duidelijke doelen in te vinden, terwijl er toch veel geld mee gemoeid is. Erik stelt daarop dat het nu echt alleen gaat om het project Grenzeloos Meten en om vanuit dat project een dekkend regionaal meetnet te verkrijgen, waarmee uiteindelijk gemeten

kan worden en waarna daaruit voortkomende kennis vervolgens gedeeld kan worden.

Behoud de Parel spreekt nogmaals haar zorg uit dat zonder een helder doel je niet weet hoe en waar je moet meten. Teus geeft aan dat je jezelf de vraag moet stellen: "Wat kan IK met de verzamelde gegevens?".

Regionaal is afgesproken dat het project Grenzeloos Meten zich richt op twee zaken: fijnstof en geur. De gemeente heeft dus niet alle vrijheid te doen wat ze wil. Volgens Eric moet je het beleid daarbij baseren op tendensen (PS: wat daarmee bedoeld wordt, is onduidelijk).

Vervolgens is gesproken over het zoeken van contact met ondernemers, om hun medewerking te verkrijgen, daar vervolgens te gaan meten en dan proberen de situatie te verbeteren. Moeilijk, maar er is wel resultaat mogelijk.

Eric stelt vervolgens de vraag: "Wat kan Behoud de Parel leveren/bijdragen aan het plan "Grenzeloos meten?". Door Behoud de Parel wordt de vraag wordt omgekeerd: "Wat heeft de gemeente in gedachte als rol voor Behoud de Parel?" Teus geeft aan dat Behoud de Parel niet erg in is voor alleen "hand- en spandiensten". Eric geeft aan dat dat wel precies is, wat in het uitvoeringsplan is opgenomen! Daarbij - zo stelt Erik - is er wel sprake van een zekere vergoeding voor deze diensten.

Andries stelt dat je bij een goed plan (met doelen) de berekening van het benodigde geld baseert op die doelen en de werkwijze die je daarbij voor ogen staan. Aan de geldstromen kun je dan zien wat de aanpak is. Op diens stelling komt geen reactie van de zijde van de gemeente. Daarmee blijven de met het project gemoeide geldstromen onduidelijk.

Eugenie geeft aan dat Behoud de Parel een goede naam heeft hoog te houden en dat betekent dat Behoud de Parel een serieuze bijdrage moet kunnen leveren. Thijs doet een nieuwe poging antwoord te geven op de vraag welke bijdrage Behoud de Parel kan leveren: het betreft kennis en ervaring. Daarbij geeft Thijs tegelijkertijd - terecht - aan dat er een risico is dat je wel bijdraagt aan het project maar dat je daarvan (te) weinig terug ziet in het eindresultaat. Thijs en Eric hopen en verwachten wel dat er dan een zekere betrokkenheid met (c.q. vertrouwen in) het project moet zijn vanuit Behoud de Parel. Daarop geeft Teus aan dat het ledenbestand van Behoud de Parel nogal divers is en die leden lopen (volgens Teus 'gelukkig') niet aan een leiband. Maar de vraag van 'betrokkenheid/vertrouwen' is volgens Teus wel begrijpelijk. Hij benadrukt dat Behoud de Parel de via het project te verwerven kennis niet zal gebruiken om het beleid van de gemeente af te breken, maar van het opleggen van een zwijgplicht kan ook geen sprake zijn. Een bijdrage

van Behoud de Parel zou ook kunnen zijn: aan de voorkant mee praten/mee formuleren/mee vaststellen wat de doelen zijn en hoe het uitvoeringsplan er vervolgens uit ziet. Complicerende factor daarbij is wel dat dat traject al bijna gelopen is. Vastgesteld wordt dat er geen reacties, noch vragen zijn gekomen op de door Behoud de Parel toegestuurde commentaren, aanbevelingen en adviezen op de projectaanvraag. In die situatie blijft slechts over dat Behoud de Parel achteraf resultaten kan beoordelen en daar commentaar op kan geven. Dan wordt het veel interpreteren van de cijfers die er zijn. Daarop stelt Thijs dat Behoud de Parel bij de projectplanfase niet betrokken is en dat impliceert automatisch dat het gaat om commentaar achteraf. Als je meer informatie vooraf wilt hebben dan moet je constructief meedenken (PS: klinkt hier enig wantrouwen jegens Behoud de Parel door?). Het blijft zoeken naar een rol binnen het project voor en een bijdrage van Behoud de Parel aan het project, waaruit blijkt dat de vereniging betrokkenheid en verantwoordelijkheid voor het project neemt/toont.

De invloed van verkeer, houtstook en vee is in het gesprek kort aan de orde geweest. De eis dat wij graag zien dat het project langer dan een jaar moet duren, is niet besproken. Op de vraag van Teus of de gegevens openbaar worden, wordt positief geantwoord. Dat is wel een van de voorwaarden voor Behoud de Parel. Overigens leert de ervaring dat “openbaarheid van gegevens” vaak slechts “gedeeltelijke openbaarheid” is.

Afspraak: De Parel komt na overleg in het bestuur met een reactie hoe en waar Behoud de Parel zich als vereniging voor wil inzetten.

Tot zover, Andries